

УДК 336.748.12

Ю. М. Заволока,
 к. е. н., доцент, доцент кафедри міжнародних економічних відносин та адміністрування,
 Кременчуцький інститут ВНЗ "Університет імені Альфреда Нобеля", м. Кременчук
 ORCID ID: 0000-0002-3616-1725

М. В. Сідненко,
 старший викладач кафедри міжнародних економічних відносин та адміністрування,
 Кременчуцький інститут ВНЗ "Університет імені Альфреда Нобеля", м. Кременчук
 ORCID ID: 0000-0003-3280-8496

А. В. Івко,
 старший викладач кафедри міжнародних економічних відносин та адміністрування,
 Кременчуцький інститут ВНЗ "Університет імені Альфреда Нобеля", м. Кременчук
 ORCID ID: 0000-0002-4083-3678

DOI: 10.32702/2306-6814.2021.5.33

ІНФЛЯЦІЙНІ ПРОЦЕСИ ЯК НАСЛІДОК ГЛОБАЛІЗАЦІЇ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Yu. Zavoloka,
 PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of International
 Economic Relations and Administration, Kremenchuk Institute of Alfred Nobel University, Kremenchuk

M. Sidenko,
 Senior Lecturer of the Department of International Economic Relations and Administration,
 Kremenchuk Institute of Alfred Nobel University, Kremenchuk

A. Ivko,
 Senior Lecturer of the Department of International Economic Relations
 and Administration, Kremenchuk Institute of Alfred Nobel University, Kremenchuk

INFLATION PROCESSES IN THE CONTEXT OF THE WORLD ECONOMY INTEGRATION TRENDS

За сучасного розвитку економіки в багатьох країнах світу є безліч проблем, однією з таких проблем є знецінення грошей, тобто інфляція. Інфляція є одним із важливих факторів макроекономічної нестабільності, що формує соціально-економічні процеси, а саме: економічне зростання, інвестиції, рівень життя населення, зайнятість та ін.

Причини інфляції різноманітні й суперечливі, які передусім залежать від найпоширенішого типу інфляції в конкретний період в тій чи іншій країні.

Інфляція — одна з тих економічних категорій, яка продовжує викликати бурхливі наукові та й не тільки наукові дебати, і яка, як і раніше, залишається актуальною проблемою світового рівня.

У статті розглянуто економічну сутність інфляції, основні причини та особливості інфляційних процесів у сучасних умовах, виявлено найбільш значущі процеси, що визначають рівень інфляції в економіці, та систематизовано заходи антиінфляційного характеру.

In conditions of the world economy integrational processes strengthening there are emerging new socio-economic problems, solving of which requires special scientific researches and approaches. Therefore, finding ways to solve the problem of inflation is not an exception, on the contrary, it is due to the intensification of these processes that the mechanism of inflation and the peculiarities of the influence of its factors become even more complicated. Despite the fact that the problem of inflation is quite complex, it has a peculiar feature of being transformed depending on the changes in the economic system. This process is connected with transformation of interrelations and certain factors that determine inflation trends. In an open economy, inflationary factors can be divided into two categories: external and internal. The degree of influence of external factors on inflation depends on the extent to which the country is involved in the globalization of the world economy, that is to what extent it is economically or politically connected with other countries. The greater this relationship is, the stronger the influence of external

factors on domestic inflation can be observed. At the same time, the influence of external factors for each individual country, given the existing differences in their socio-economic development, has its own characteristics. On this basis, there is a need to take a special approach in researching and solving the problem of inflation in an open economy. First of all, it is necessary to identify the inflationary mechanism taking into account the real conditions and relationships between the internal and external factors of inflation and to investigate the specifics of these processes regulation.

Thus, considering the strengthening of integration processes in the world economy, the problem of inflation is gaining global scale. This provides the conditions for a comprehensive study of this problem and finding ways to solve it, especially in developing countries, the economies of which are significantly dependent on external factors. Taking into consideration the fact that today the economy of Ukraine is open and the degree of its dependence on foreign economic factors is quite significant, the study of typical inflationary processes is very important and relevant.

Ключові слова: інфляція, економічна система, інтеграційні процеси, світова економіка, глобалізаційні процеси, аутсорсинг, таргетування.

Key words: inflation, economic system, integration processes, world economy, globalization processes, outsourcing, targeting.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Інфляція являє собою досить складну економічну проблему, яка виникає за наявності диспропорцій в різних сферах економіки й наслідки якої сильно відбиваються на соціально-економічному розвитку будь-якої держави. Існує безліч трактувань і моделей інфляції, проте, попри велику й дедалі зростаючу кількість макромоделей інфляції, сучасні економісти так і не навчилися в повній мірі пояснювати та прогнозувати інфляційні процеси.

А через глобальні зміни у світовій економіці, які спостерігаються останнім часом, необхідність комплексного дослідження проблеми інфляції та пошук ефективних методів боротьби з нею є однією з пріоритетних цілей державної політики й першочерговою задачею сьогодення.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

Теоретичною та практичною основою дослідження щодо інфляційних тенденцій в умовах глобалізації та взаємозв'язку інфляції з інтеграційними процесами послужили праці зарубіжних та вітчизняних вчених, як-от: А.В. Базилевич, С.В. Мочерний, Ю.В. Ніколенко, В.О. Рибалкін, В.Д. Сірко та багато інших.

МЕТА СТАТТІ

Мета статті — охарактеризувати розвиток і особливості інфляційних процесів в Україні на основі їх теоретичного обґрунтування і практичного аналізу.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Вивчення інфляції завжди відносилось до числа важливих напрямків економічних досліджень, а питання, пов'язані зі змінами цін на макrorівні, незмінно перебувають у полі зору держави й економічної науки. Під інфляцією зазвичай розуміється стійке і тривале зростання цін на широку групу товарів, тобто швидке і стійке підвищення загального рівня цін в економіці. За значного і стійкого зростання цін причиною інфляції, швидше за все, є високі темпи зростання грошової маси.

У ринковій економіці інфляція як процес знецінення грошей проявляється передусім через зростання цін. Для вимірювання інфляції використовуються цінові індекси, головним чином, індекс споживчих цін (ІСЦ, англ. — CPI, Consumer Price Index), але не тільки.

Індекс споживчих цін — це ціновий індекс, що вимірює зміну вартості споживчого кошика, тобто певного набору товарів і послуг, необхідних споживачу. Склад цього набору розрізняється по країнах, і, як правило, включає витрати на продовольство, оплату житла, електроенергію, транспортні витрати. Можуть бути використані також і індекси роздрібних цін, оптових цін, дефлятор валового внутрішнього продукту (ВВП). Кожен з цих вимірників має свої переваги і недоліки.

У загальному індексі споживчих цін можуть бути виділені і проаналізовані різні складові: базовий індекс споживчих цін (з кошика виключають продовольство і енергоносії), індекс стійких споживчих цін (товари з цінами, які відносно повільно змінюються), індекс гнучких (які відносно часто змінюються) споживчих цін.

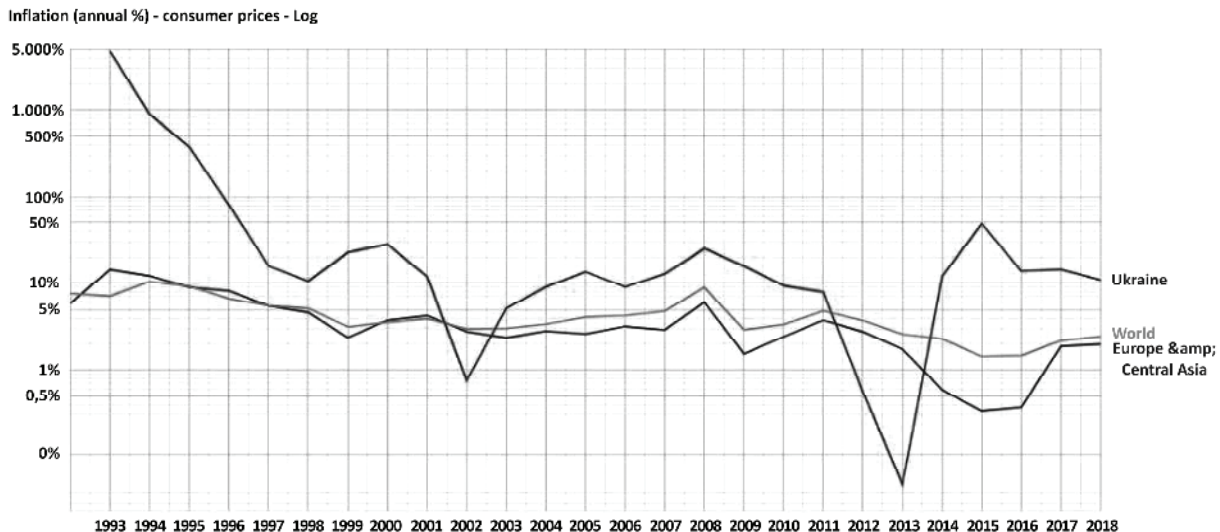
У відповідності з вектором і темпами цінових змін розрізняють наступні тенденції:

- інфляцію, тобто зростання цін;
- стабілізацію цін, при якій ціновий індекс близький до нуля (інакше кажучи, ціни залишаються незмінними);
- дефляцію, тобто зниження цін у порівнянні з попереднім періодом.

У свою чергу інфляція підрозділяється на:

- 1) помірну або повзучу інфляцію, за якої середньорічне зростання цін становить до 5—10 %;
- 2) галопуючу — від 10 % до 50—100 %;
- 3) гіперінфляцію — більше 50—100 % на рік.

Зростання цін на рівні до 1 % часто сприймається як стабілізація цін, оскільки, на думку фахівців, зміни цін у межах менше 1 % знаходяться в рамках, близьких до статистичної похибки. Інфляція в 1—2 % (до 5 %) розглядається як бажаний для економіки рівень зростання цін, що дозволяє стимулювати попит і, відповідно, розвиток економіки загалом. Підвищення цін від 5 % до 10 % у багатьох розвинених країнах сприймається

Рис. 1. Динаміка інфляції (індексу споживчих цін) за даними Світового Банку у логарифмічному масштабі

Джерело: дані Всесвітнього банку сформовано у системі обробки публічних даних Google Public [1].

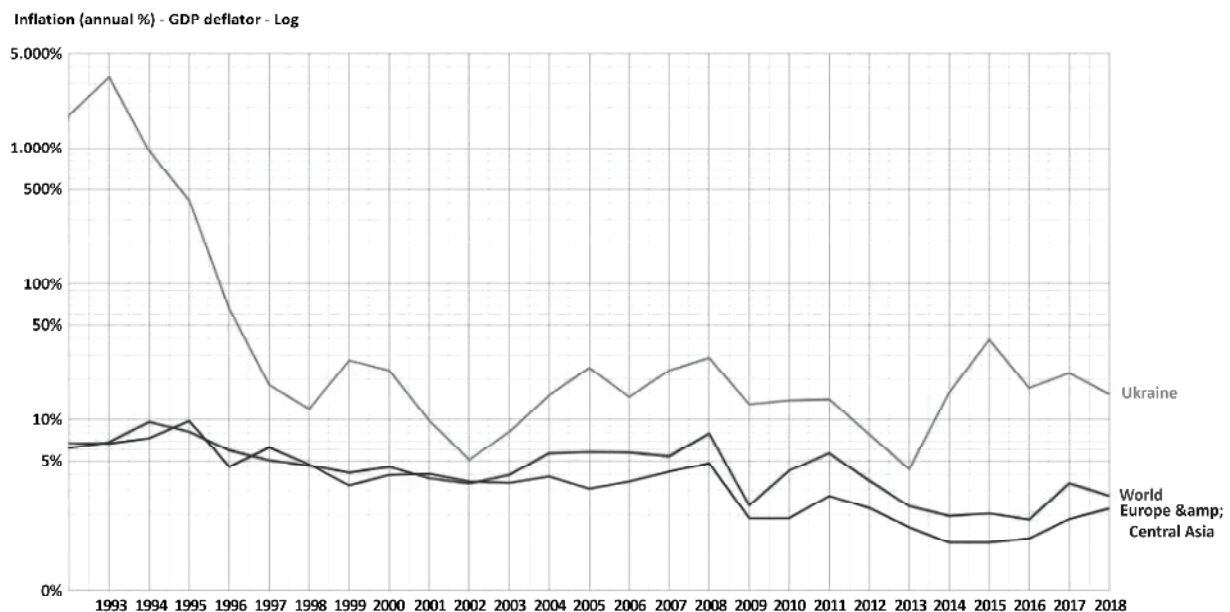
як якийсь сигнал тривоги, що насторожує уряди і центральні банки. У країнах, що розвиваються, і в яких менш суворий підхід до оцінок, повзуча інфляція до 10 % часто розглядається як прийнятний рівень, і лише більш швидке зростання цін викликає занепокоєння і активізацію державного регулювання.

Відносно висока інфляція створює серйозні труднощі всім агентам економіки: державі — соціальну напругу в суспільстві; бізнесу — підриває його інвестиційні та кредитні можливості; населенню — знижує рівень життя. Оскільки високі темпи інфляції загрожують стабільності соціально-економічного розвитку і вважаються загальновизнаним злом, держави прагнуть до контролю над високою інфляцією і виробляють заходи боротьби з нею.

Нині накопичено різноманітний арсенал методів регулювання інфляції. Основні з них — загальні для більшості країн, але є й особливості, які залежать від ряду факторів. Наприклад, від темпу і виду інфляції, макроекономічних умов, інституційного устрою країни і т. ін.

Методи боротьби з інфляцією залежать і від постановки правильного діагнозу, тобто визначення характеру інфляції, виділення основних і пов'язаних факторів, які відповідають за розкручування інфляційного процесу.

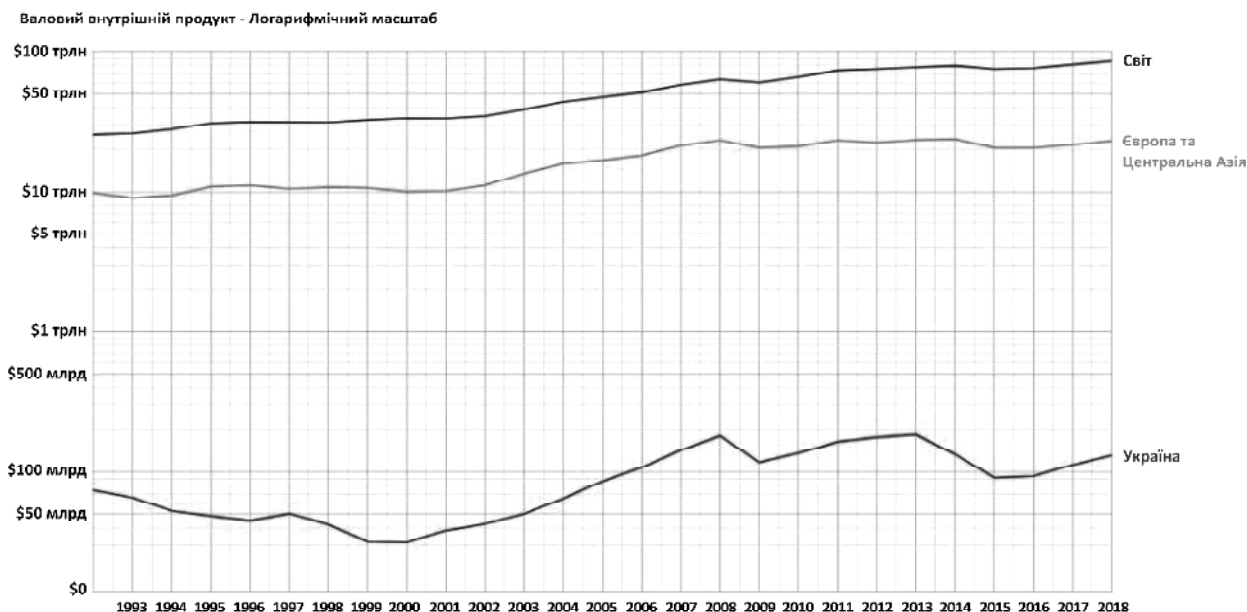
Так, кейнсіанці за основу брали забезпечення стабільного економічного зростання через помірну інфляцію. З точки зору кейнсіанців інфляція вигідна для уряду, бо зростання номінального доходу дає можливість збільшувати оподаткування і податкові надходження. У цьому випадку уряд може провести політику грошово-

Рис. 2. Динаміка показника інфляції за дефлятором ВВП за даними Світового Банку у логарифмічному масштабі

Джерело: дані Всесвітнього банку сформовано у системі обробки публічних даних Google Public Data [2].

Рис. 3. Динаміка номінального ВВП на порівняльний період за даними Світового Банку у логарифмічному масштабі, \$.

Джерело: дані Всесвітнього банку сформовано у системі обробки публічних даних Google Public Data [3].

кредитних обмежень при надмірному перегріві економіки для недопущення галопуючої інфляції.

Якщо розглядати думку представників монетаристів, то вони намагалися досягати стабільності через боротьбу з інфляцією. Інфляція, з їх точки зору, — це чисто грошовий феномен, боротьба з яким може проводитися тільки через тимчасовий спад виробництва, а перспективи її розвитку визначаються станом, в основному, грошової сфери. Монетаристами відкидалася політика регулярного державного втручання в економіку. Вони проповідували політику підтримки стабільного зростання пропозиції та попиту.

Для сучасної стадії розвитку світової економіки характерна глобалізація, в результаті чого інфляційні процеси перестають бути національним явищем. Інфляція стає складним багатофакторним явищем, виникає і розвивається під впливом цілої сукупності якісно різnorідних і різновекторних чинників, співвідношення і значимість яких залежать від стану національних економік і можуть змінюватися з часом.

Загальну динаміку зміни індексу споживчих цін за даними Світового Банку наведено на рисунку 1.

Динаміку показника інфляції за дефлятором ВВП наведено на рисунку 2.

За даними рисунків 1 і 2 спостерігається загальний тренд з синхронним зростанням або зниження показників на світовому рівні та регіональному (Європи та Центральної Азії), що не збігається із трендом на рівні України.

На показники інфляції України у часовому вимірі мають чіткий вплив наслідки світових та національних економічних криз та геополітичних обставин.

Загальновідомо, що в умовах стабільного розвитку економіки інфляція (помірна) стимулює виробництво, сприяє зростанню сукупного попиту швидше, ніж відбувається зростання цін, і, тим самим, забезпечує зростання реального ВВП. Динаміка номінального ВВП на порівняльний період (1991—2018 рр.) за даними Світового Банку наведено на рисунку 3. Зіставляючи показ-

ники інфляції та ВВП, приходимо до висновку тісного зв'язку між цими макроекономічними показниками з урахуванням часового лагу.

Протягом останніх майже двадцяти років інфляція в більшості розвинених країн відрізнялася відносною стабільністю і в середньому не перевищувала рівня 3—4 %, який вважається в теорії і на практиці цілком прийнятним і навіть бажаним для економічного зростання. У цей період урядами, статистичними службами, центральними банками розвинених країн проводився не тільки ретельний і багатоплановий моніторинг інфляції, але і здійснювалося її ефективне регулювання відповідно до цільових установок. До теперішнього часу досягнутий високий рівень інформаційного та методичного супроводу аналізу динаміки інфляції і факторів, які впливають на неї за тривалі періоди часу, забезпечена повна прозорість і оперативність прийняття регуляторними рішеннями, у тому числі і з контролю за інфляційними процесами.

За даними, офіційно опублікованими Статистичною службою Євросоюзу (Євростату), в Євросоні накопичена інфляція за весь період 1996—2020 рр. склала 49,80 %, а середньорічна інфляція за останні 10 років — 1,18 % [4; 5].

Як ми бачимо, глобалізаційні процеси сприяють зниженню темпу інфляції всередині країн. Найбільш потужним каналом поширення подібного впливу виступають обмеження на зростання витрат фірм. У результаті посилення глобальної конкуренції підприємства все в більшій мірі починають сприймати ціни як задані, і їм стає складніше переносити витрати на покупців. Зростання витрат багато в чому вдається обмежувати за рахунок зменшення витрат на заробітну плату.

У результаті, з одного боку, більш активного включення до світогосподарських зв'язків країн з великим населенням і низьким рівнем оплати праці (насамперед Китаю та Індії), а з іншого — зростаючих можливостей перенесення виробництва за межі країни і аутсорсингу,

переговорна влада профспілок в розвинених країнах з приводу заробітної плати знижується, а країни, що розвиваються, також стикаються з зовнішніми обмеженнями на її зростання.

Однією з причин стабільності інфляції за останні десятиліття стало те, що на початку 1990-х років новим методом її регулювання в ряді країн стало таргетування інфляції (ТІ). Головною причиною переходу до нового методу стала недостатня ефективність існуючих традиційних методів регулювання інфляції в умовах глобалізації світової економіки [6]. Саме новому кредитно-грошовому режиму таргетування інфляції багато фахівців приписують головну роль у зниженні інфляції.

Загальноприйнятого і сталого визначення режиму інфляційного таргетування не існує. У найзагальнішому вигляді його можна охарактеризувати як політику Центрального банку, який планує цільові рівні інфляції, публічно оголошує про них, а потім намагається привести реальну інфляцію до цільових показників, використовуючи для цього зміну процентних ставок і інші монетарні інструменти.

Переваги цієї політики полягають у такому:

- банк може зосередити свою увагу на цінovій стабільності, тобто поступовому безшоковому зниженні і закріпленні на прийнятному рівні інфляції;

- грошові влади можуть зосередитися на внутрішніх проблемах економіки, оскільки таргетування інфляції дозволяє більш гнучко реагувати на зміну макроекономічної ситуації;

- застосування цього режиму зрозуміле для громадськості;

- підвищується відповідальність банку за свої дії;

- режим інфляційного таргетування веде до зниження інфляційних очікувань, що підвищує довіру економічних агентів до проведеної банком політики.

Інфляційне таргетування не позбавлене власних недоліків і проблем:

- динаміка інфляції (в країнах з перехідною економікою) знаходиться в залежності від багатьох факторів, які недостатньо контролюються владою. Наприклад, якщо в динаміці інфляції переважають немонетарні фактори, то використання інструментів грошово-кредитної політики може виявитися малоефективним;

- велика зосередженість грошово-кредитної політики на досягненні цільового параметра інфляції може привести до ігнорування інших макроекономічних показників. У короткостроковому періоді таргетування інфляції веде до повільного і нестійкого випуску товарів, а в довгостроковій перспективі — до великих коливань зайнятості та ВВП;

- існує проблема вибору конкретного індексу цін в якості цільового параметра. У багатьох країнах замість ІСЦ використовуються інші індекси, "очищені" від впливу факторів, що не залежать від коливань світових цін, адміністративного регулювання, сезонних коливань. У даному випадку є небезпека, що скоригований показник буде істотно відрізнятися від опублікованого ІСЦ або дефлятора ВВП.

Після переходу країн до режиму інфляційного таргетування в них спостерігається зниження темпів інфляції і поліпшення основних макроекономічних показників.

Критичне заперечення проти політики таргетування інфляції — це її формальне застосування безвідносно до загального економічного становища країни. У цих випадках політика таргетування інфляції "заціклюється" на низьку інфляцію, нехтує рішенням більш пріоритетних завдань макроекономіки. Інфляція і боротьба з нею приймає гіпертрофоване значення на шкоду іншим завданням: стабільності економічного зростання, зайнятості та валютного курсу, займаючи місце дискредитованих спрощених рецептів монетаризму, оплачених дорогою ціною країнами, які повірили в нього.

Спочатку таргетування інфляції використовувалося тільки в розвинених країнах. Однак наприкінці 1990-х рр. його почали активно використовувати країни, що розвиваються, і країни з перехідною економікою, оскільки зниження інфляції до рівня, характерного для розвинених країн, є найважливішою умовою переходу держави до сталого довгострокового економічного зростання.

Політика ТІ виявилася малоефективною в умовах високої залежності країни від зовнішніх ринків (особливо імпорту нафти або продовольства). У ситуації імпортованої інфляції, викликаній зростанням світових нафтових і зльотом продовольчих цін, підвищення процентних ставок у країні не може надати необхідного впливу на світові ціни зерна або палива, тобто на зовнішні чинники інфляції. Більш того, формально скориговані процентні ставки, неефективні щодо інфляції, можуть негативно вплинути на економічне становище і спричинити економічний спад, значне безробіття, банкрутства та ін.

Однак, за оцінками фахівців, у найближчому майбутньому кількість країн, що використовують режим інфляційного таргетування, буде зростати.

У 2000-х роках головним джерелом інфляції стали сировинні товари. Інтенсивні структурні зрушення, які відбувалися в цей період, означали, що сировинні товари перехопили першість у зарплатній спіралі в якості основного мотора інфляції. У глобалізованій економіці ринки робочої сили залишаються сегментованими законами про імміграцію, проте всі національні економіки користуються загальним пулом сировинних матеріалів. Сировинні ринки в свою чергу є передавальним механізмом інфляції від однієї країни до іншої. Національні структурні дисбаланси замінюються глобальними структурними дисбалансами. Національні монетарні політики стають безпорадними перед обличчям глобальних інфляційних проблем, оскільки згідно з монетаристськими поглядами майже єдиною причиною інфляції в країні вважається надмірна грошова емісія, яка перевищує її потреби в економіці [7].

У такому випадку, якщо припустити, що надлишкова грошова маса з країни емітента переміщується (експортується) в інші країни, в цих країнах буде стимулюватися зростання цін, в той час як в країні-емітенті вплив фактора, що породжує інфляцію, буде залишатися стабільним.

В умовах глобалізації відбувається різке зростання обсягів взаємної торгівлі товарами між країнами, в результаті чого експорт / імпорт інфляції може відбуватися передусім через зростання припливу в країну імпортованих товарів, які займають все більшу частку в місцевому споживанні (готові товари) або все більшу частку в комплектуючих (напівфабрикатах) і сировину, які споживаються місцевою промисловістю. Відповідно ціно-

ва динаміка товарів, які споживаються або виробляються в окремій країні, стає все більш залежною від світових цін на ці товари.

Іншим важливим каналом, через який реальний сектор може експортувати / імпортувати інфляцію, є ринок праці. З одного боку, в результаті широкомасштабного процесу транснаціоналізації виробництва ринок праці в окремій країні все більше втрачає свою ізолюваність і практично стає частиною глобального ринку праці. Транснаціональні корпорації (ТНК), переносючи свої виробництва в країни з низькою вартістю робочої сили, фактично чинять тиск у бік пониження попиту на робочу силу на своїх домашніх ринках, тим самим гальмуючи там зростання заробітної плати, що в свою чергу повинно надавати знижувальний тиск на попит на домашніх ринках, сповільнюючи там зростання інфляції.

З іншого боку, створюючи в країнах, що розвиваються, нові виробництва, ТНК створюють там додатковий попит на робочу силу і тим самим стимулюють і зростання зарплат, і зростання попиту на споживчі товари. Все це повинно надавати підвищувальний тиск на ціни в країнах, що розвиваються. Аналогічний процес відбувається і в секторі послуг, які стають більш затребуваними в міжнародній торгівлі, особливо в результаті швидкого зростання Інтернет-торгівлі. В результаті цього, наприклад, покупці з однієї країни можуть робити покупки товарів в іншій країні безпосередньо. Тим самим у країні, де знаходяться покупці, створюється додатковий знижувальний тиск на місцеву сферу послуг, в даному випадку торгівлю. І, навпаки, в країні базування Інтернет-магазину розширюється попит на послуги (торгівлю), стимулюючи зростання цін на них. При цьому в міру розвитку Інтернет-технологій зростає і кількість послуг, які фактично розповсюджуються на світових ринках. У результаті цього інфляція в секторі послуг в окремій країні стає більш схильна до впливу факторів, що визначають вартість послуг у багатьох інших країнах.

Глобалізація зробила певний вплив на відносні ціни у розвинених країнах. У галузях, найбільш відкритих для міжнародної конкуренції, було найбільше зниження відносних цін після 2000 р. Безсумнівно, відкритість має велике значення, особливо в низькотехнологічних секторах з низькокваліфікованою робочою силою, однак помітний вплив на зниження цін, особливо у високотехнологічних галузях, а також сфері послуг надало зростання продуктивності праці.

Важливим наслідком глобалізації стала висока мобільність капіталу, знань і робочої сили, тому великі компанії з різних країн замість спиралися виключно на місцеве виробництво почали розвивати глобальні ланцюжки створення вартості, що значно вплинуло на структуру і темпи зростання міжнародної торгівлі, на що вказує дослідження ЮНІДО [8].

У результаті цього процес створення вартості конкретних товарів розподіляється по різних країнах, що робить вкрай скрутним визначення залежності ціни товарів, що вироблені ТНК, від інфляційних процесів в якійсь одній країні.

Одним з найскладніших питань сучасної економічної політики держави є управління інфляцією та підвищення його ефективності, скорочення інфляційного потенціалу в періоди зростання цін і його нарощування

за часів їх падіння. Цінова політика стає однією з найважливіших сфер економічної діяльності держави. Його мета — зробити інфляцію помірною, контрольованою, не допустити руйнівних її масштабів, забезпечити довгострокову цінову стабільність, передбачуваність інфляційної динаміки для населення і бізнесу.

Регулювання інфляції необхідно для зниження макроекономічної нестабільності, відносної стабілізації цін, згладжування їх нерівномірного зростання по товарних групах, вирівнювання норм прибутку і рівнів оплати праці по галузях, стримування нераціонального перерозподілу ресурсів між секторами господарства, зниження майнової нерівності і негативних соціальних наслідків цін. Важливим аргументом на користь управління інфляцією є необхідність нарощування соціального потенціалу економіки, підвищення якості людського капіталу.

Управління інфляційними процесами пов'язане з вирішенням складних проблем, які виходять далеко за рамки тривалого зростання цін. По-перше, інфляція часто має немонетарну природу, будучи відображенням всього різноманіття соціально-економічних дисбалансів, які існують в тій чи іншій країні. По-друге, інфляційні процеси набувають нові, досі невідомі риси у міру ускладнення організації сучасних суспільств, інтенсифікації глобалізації і продовження науково-технічного прогресу. Йдеться про ті зрушення в галузевій структурі економіки, які відбуваються завдяки індустріалізації, а потім переходу до постіндустріальної стадії; про зміну структури споживчого кошика внаслідок як економічного прогресу, так і демографічних зрушень, соціальної модернізації; про "фінансіалізацію" економіки, коли вартість відірваних від реального сектора фінансових активів починає в підсумку впливати на рівень всіх цін у економіці; про часті "зовнішні" шоки для національних господарств, коли інфляція "імпортується" через різні види транскордонних торгово-інвестиційних зв'язків та багато іншого.

Нарешті, ефективність управління інфляційним процесом залежить від того, наскільки органічно вона поєднує основні напрями регулювання факторів інфляції: грошових і кредитних, фінансових (бюджетних, податкових, пов'язаних з державним боргом), ціноутворення, заробітної плати і доходів, фінансового ринку, зовнішніх чинників інфляції. Універсальних рекомендацій щодо заходів політики для країн з різною економікою на різних стадіях циклу не існує.

В останні десятиліття механізм управління інфляцією та його інструментарій зазнали істотних змін. Зростає роль бюджетного і особливо грошово-кредитного регулювання інфляції в пріоритетах державної економічної політики. Розширено мандати центральних банків. Управління інфляцією виходить на наднаціональний рівень (у Єврозоні).

Як свідчить досвід, ефективна стабілізація цін вимагає здійснення структурних реформ, спрямованих на подолання в економіці диспропорцій, які виникають останнім часом.

Великий вплив на динаміку цін і зміни в політиці їх регулювання надали перетворення у відтворювальній і галузевій структурі національних господарств і світовій економіці, посилення взаємозв'язку і взаємодії країн світу, мінливе співвідношення тенденцій державного

регулювання і дерегулювання економіки, а також зростання незбалансованості національних бюджетів і загострення боргових проблем, нарешті, збільшення невизначеності, підвищення волатильності (мінливості) і фінансових ризиків. Вперше світ зіткнувся з глобалізацією самої інфляції. Всі ці процеси і зміни ускладнюють контроль над інфляцією, звужують сферу свободи для фінансових регуляторів і в багатьох випадках знижують ефективність антиінфляційної політики.

Як показує світова практика, скоротити інфляцію допомагають програми стабілізації, які включають набір взаємопов'язаних заходів у сфері бюджетної та грошово-кредитної політики. Основними завданнями таких програм є скорочення урядових витрат, підвищення податків, зниження обсягів кредитування комерційних банків, збільшення випуску казначейських облігацій і обсягів іноземних позик.

ВИСНОВКИ

В умовах глобалізації інфляційних процесів жоден національний регулятор, діючий самостійно, не здатний гарантувати стабільність цін і своєї власної фінансової системи, коли банки та інші фінансові організації діють у глобальних масштабах. Звідси необхідність в розширенні міжнародного співробітництва в сферах, які безпосередньо або опосередковано впливають на динаміку цін і їх регулювання, зокрема, у спільній діяльності держав в області сприяння стабільності і створення рівних умов для конкуренції у фінансовій галузі та на міжнародних фінансових і валютних ринках. Потрібно продовження багатосторонніх зусиль з тим, щоб зменшити надмірні глобальні дисбаланси шляхом проведення політики, спрямованої на подолання або мінімізацію економічних диспропорцій, що лежать в основі зміни цін. Водночас інструменти управління інфляцією та їх комбінації відображають умови конкретних країн.

Література:

1. The World Bank. Inflation, consumer prices (annual %). Public Data. URL: https://www.google.com/publicdata/explore?ds=d5bncppjof8f9_&ctype=l&met_y=ny_gdp_defl_kd_zg&hl=en#!ctype=l&strail=false&bcs=d&nselm=h&met_y=inflation&fdim_y=inflation_type:1&scale_y=log&ind_y=false&rdim=world&idim=region:ECS&idim=country:UKR&idim=world:Earth&ifdim=world&tstart=698882400000&tend=1519423200000&hl=en_US&dl=en_US&ind=false
2. The World Bank. Inflation, GDP deflator (annual %). Public Data. URL: https://www.google.com/publicdata/explore?ds=d5bncppjof8f9_&ctype=l&met_y=ny_gdp_defl_kd_zg&hl=en#!ctype=l&strail=false&bcs=d&nselm=h&met_y=inflation&fdim_y=inflation_type:2&scale_y=log&ind_y=false&rdim=world&idim=region:ECS&idim=country:UKR&idim=world:Earth&ifdim=world&tstart=698882400000&tend=1519423200000&hl=en_US&dl=en_US&ind=false
3. Світовий банк. Валовий внутрішній продукт. Публічні дані. URL: https://www.google.com/publicdata/explore?ds=d5bncppjof8f9_&hl=en#!ctype=l&strail=false&bcs=d&nselm=h&met_y=ny_gdp_mktc_cd&scale_y=log&ind_y=false&rdim=world&idim=world:Earth&idim=c-

ountry:UKR&idim=region:ECS&ifdim=world&tstart=698882400000&tend=1519423200000&hl=en_US&dl=en_US&ind=false

4. Trading economics. URL: <https://tradingeconomics.com/>

5. Инфляция в Европе. URL: https://fin-plus.ru/info/inflation_index/euro/

6. Мойсеєнко Б.І. Інфляційне таргетування: міжнародний досвід та українські перспективи. Наука та інновації. 2011. Т. 7. № 1. С. 45—52.

7. Begg D., Dornbusch R., Fischer S., Vernasca G. Economics. L.: McGraw-Hill Education, 2011. P. 503.

8. Memedovic, O. Mapping Global Value Chains: Intermediate Goods Trade and Structural Change in the World Economy, UNIDO Working Paper, No.05/2010, Vienna, 2011, P. 58.

References:

1. The World Bank (2021), "Inflation, consumer prices (annual %). Public Data", available at: https://www.google.com/publicdata/explore?ds=d5bncppjof8f9_&ctype=l&met_y=ny_gdp_defl_kd_zg&hl=en#!ctype=l&strail=false&bcs=d&nselm=h&met_y=inflation&fdim_y=inflation_type:1&scale_y=log&ind_y=false&rdim=world&idim=region:ECS&idim=country:UKR&idim=world:Earth&ifdim=world&tstart=698882400000&tend=1519423200000&hl=en_US&dl=en_US&ind=false (Accessed 25 January 2021)
  2. The World Bank (2021), "Inflation, GDP deflator (annual %). Public Data", available at: https://www.google.com/publicdata/explore?ds=d5bncppjof8f9_&ctype=l&met_y=ny_gdp_defl_kd_zg&hl=en#!ctype=l&strail=false&bcs=d&nselm=h&met_y=inflation&fdim_y=inflation_type:2&scale_y=log&ind_y=false&rdim=world&idim=region:ECS&idim=country:UKR&idim=world:Earth&ifdim=world&tstart=698882400000&tend=1519423200000&hl=en_US&dl=en_US&ind=false (Accessed 25 January 2021)
  3. The World Bank (2021), "Gross Domestic Product. Public Data", available at: https://www.google.com/publicdata/explore?ds=d5bncppjof8f9_&hl=en#!ctype=l&strail=false&bcs=d&nselm=h&met_y=ny_gdp_mktc_cd&scale_y=log&ind_y=false&rdim=world&idim=world:Earth&idim=country:UKR&idim=region:ECS&ifdim=world&tstart=698882400000&tend=1519423200000&hl=en_US&dl=en_US&ind=false (Accessed 25 January 2021).
  4. Trading economics (2021), available at: <https://tradingeconomics.com/> (Accessed 02 February 2021).
  5. Inflation in Europe (2021), available at: https://fin-plus.ru/info/inflation_index/euro/ (Accessed 02 February 2021).
  6. Moiseenko, B.I. (2011), "Inflation targeting: international awareness and ukrainian perspectives", Nauka ta innovatsii, vol. 1, pp. 45—52.
  7. Begg, D. Dornbusch, R. Fischer, S. and Vernasca, G. (2011), Economics, McGraw-Hill Education, London, UK.
  8. Memedovic, O. (2011), "Mapping Global Value Chains: Intermediate Goods Trade and Structural Change in the World Economy", UNIDO Working Paper, vol. 05/2010.
- Стаття надійшла до редакції 26.02.2021 р.*